

Duális bankrendszer Svájcban*

Fáykiss Péter – Szalai Zoltán – Tóth Ede

A svájci bankrendszer súlya a nemzetgazdaságon belül nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek számít. Két globális nagybankja és az elsősorban vagyonekezeléssel foglalkozó svájci magánbankok nemzetközileg is a piacvezetők között találhatóak. A hazai fókuszú kisebb bankok elsősorban a lakossági és a kkv szegmensben aktívak, stabil tőkehelyezettel és közepes jövedelmezőséggel rendelkeznek. A svájci bankszektorban folyamatos konszolidáció zajlik: ez elsősorban a kisebb regionális és kantonális bankokat érinti. A jelenlegi két fő fejlődési irány a rendszerszinten jelentős nagybankok működési biztonságának megteremtése és a hazai gazdaság stabil finanszírozásának folytatása a kialakult ingatlanár-buborék kockázatainak mérséklésével. Svájc továbbra is vezető pénzügyi központ szeretne maradni, de csak a legális, adózott vagyonok tekintetében.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: G20, G21, G28, E520

Kulcsszavak: svájci bankrendszer, bankhitel, makroprudenciális szabályozás, monetáris politika

1. A svájci bankrendszer makrogazdasági súlya

A nemzetgazdasági súlyát tekintve a svájci bankrendszer nemzetközi összehasonlításban nagy. A GDP-hez való hozzájárulása alapján a bankszektor és a biztosítási szektor együttesen 10,3 százalékot képvisel, a szektorban dolgozók termelékenysége a teljes nemzetgazdasági átlaghoz viszonyítva mintegy kétszeres. A pénzügyi szektor ezen túlmenően jelentősen hozzájárul a svájci gazdaság növekedéséhez is: a kereskedelem és a vegyipar (gyógyszeripar) mellett ez a leginkább növekedést generáló terület (Bakbasel 2013). A szektor foglalkoztatja az összes alkalmazott 5,7 százalékát, és fizeti be az (szövetségi és kantonális) adók 12–15 százalékát. A svájci bankok átlagos költséghatékonysága némileg jobb, mint a többi fejlett ország bankszektoráé (IMF 2007; SwissBanking 2013).

* Jelen cikk a szerző nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontját.

Fáykiss Péter a Magyar Nemzeti Bank főosztályvezetője. E-mail: faykissp@mnbb.hu.
Szalai Zoltán a Magyar Nemzeti Bank vezető közgazdasági elemzője. E-mail: szalai@mnbb.hu.
Tóth Ede a Magyar Nemzeti Bank volt portfóliókezelője.

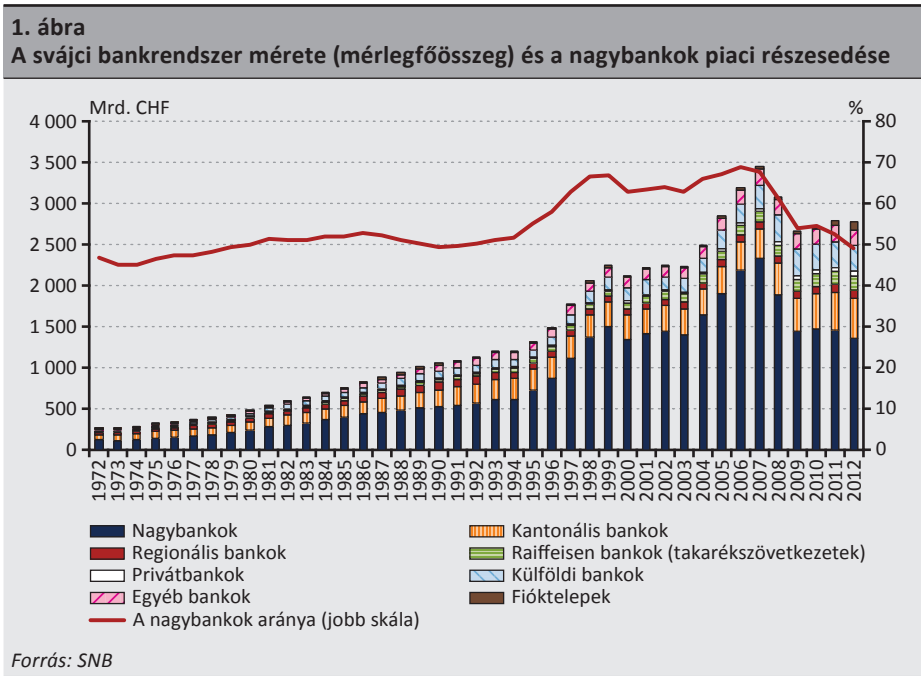
2. A svájci bankrendszer általános jellemzői és főbb szerkezeti vonásai

A svájci szabályozás alapján a bankok jogilag úgynevezett univerzális bank formájában működhetnek, azaz nincs megkötés az általuk nyújtható pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozóan (IMF 2007) (szemben például az USA-val, ahol a pénzügyi válság után bevezetett szabályozásnak megfelelően a kereskedelmi banki és a befektetési banki tevékenységeket szét kell választani intézményi szinten¹). Ennek ellenére a gyakorlatban – a két nagybank, illetve a nagyobb kantonális bankok kivételével – az egyes intézmények meglehetősen specializáltak. A svájci bankrendszerben alapvetően hét csoport különböztethető meg (tulajdonosi szerkezet és aktivitás alapján):

- **Nagybankok:** Globális szereplők, univerzális aktivitással (különösen a vagyonkezelési és a befektetési banki területen kiemelkedők). Az UBS és a Credit Suisse hazai piaci szerepe is jelentős, de mindkét bank esetében a külföldi tevékenység mérete lényegesen meghaladja a hazai aktivitást.
- **Kantonális bankok:** Jellemzően az adott kantonban, és főleg a lakossági (jelzálog) és a kkv-hitelezési területen aktívak. Különleges jogi státusszal rendelkeznek: a kantonok a fő tulajdonosaik (nem szavazó részvényként a tulajdoni hányad egy része értékesíthető, tőzsdére bevezethető), a náluk elhelyezett betéteket pedig az adott kanton garantálja. A svájci felügyelet (FINMA) 1999-ig nem is ellenőrizte őket, ez azonban változott, és jelenleg a többi hitelintézettel együtt felügyelik ezt a szektort is.
- **Regionális bankok:** Jellemzően közösségi tulajdonban lévő regionális bankok, amelyek az RBA Holding alá tartoznak. Az RBA ún. ernyőintézményként pénzügyi, IT, és terméktámogatást nyújt az alá tartozó bankoknak. Főleg lakossági és a kkv-szegmensben aktívak, de a piaci részesedésük az utóbbi időben erősen lecsökkent.
- **Raiffeisen bankok (takarékszövetkezetek):** Főleg a vidéki területeken aktívak, elsősorban lakossági (jelzálog) és kkv-szegmensben. Szerepük az utóbbi időben megnőtt, már a teljes országra kiterjed a működésük. Az erős jogosítványokkal rendelkező ernyőbankjukban történik a központi kockázatkezelés, illetve a tőke- és likviditásmenedzsment.
- **Privátbankok:** A legrégebbi svájci banktípus, jellemzően külföldi vagyonok kezelését végzik. Mivel lakossági betétet sokszor nem is gyűjtenek, lényegesen enyhébb nyilvánosságra hozatali kötelezettségek vonatkoznak rájuk.
- **Külföldi leánybankok és fióktelepek:** Jellemzően külföldi bankcsoportok svájci privátbankjai, főleg külföldi ügyfelekre fókuszálnak. Az elmúlt években a lakossági (jelzálog) és a befektetési banki aktivitásuk is nőtt.

¹ Részletesen lásd: ún. Volcker-szabály (Bloomberg 2013).

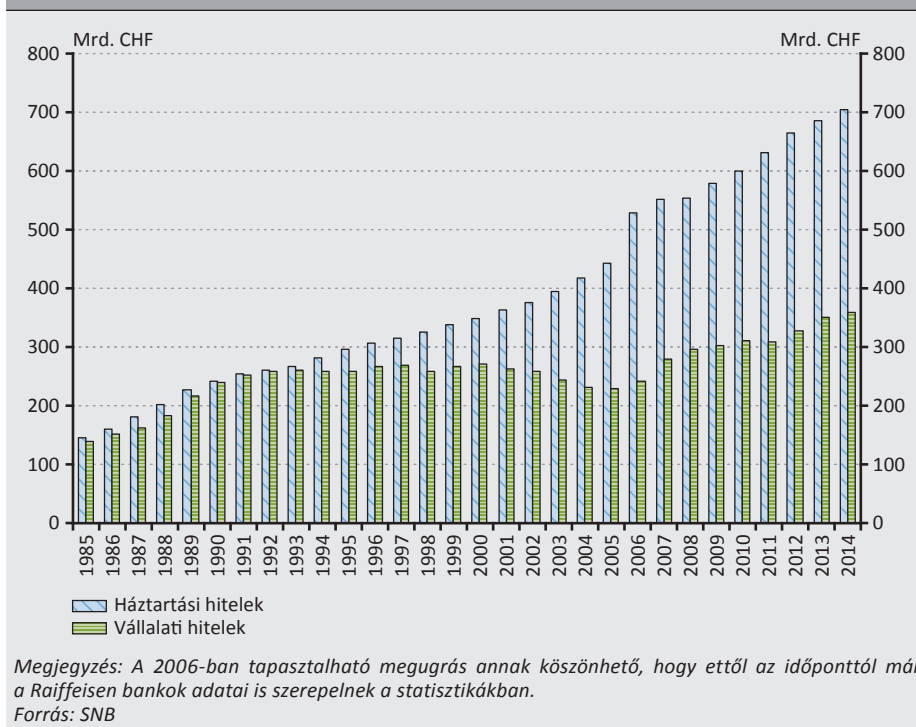
- *Egyéb bankok*: A fenti szegmensek egyikéhez sem tartozó piaci szereplők. Főleg áruházlánci hitelintézetek (pl.: Coop, Migros), illetve fogyasztási hitelekre fókuszáló intézmények tartoznak ide.

A svájci bankrendszer a viszonylag sok szereplő ellenére alapvetően duális szerkezetű. A nagybankok piaci részesedése jelenleg a hosszabb távú átlagnak megfelelő, nagyságrendileg 50 százalékos, de a válság előtt meghaladta a 67 százalékot is (1. ábra). A UBS és a Credit Suisse globális szereplők, világszinten is a 20 legnagyobb bankcsoport között vannak. A nagybankokon kívül a többi intézmény leginkább adott szegmensekben vagy régiókban aktív (lakossági bankok, kkv hitelezés, privátbanki szolgáltatások, stb.), a hazai piacon leginkább a kantonális bankoknak van nagy szerepe.

A svájci bankrendszer által nyújtott hitelekben belül a legnagyobb arányt a háztartások számára nyújtott – túlnyomó részt jelzálog – hitelek teszik ki (2. ábra). Ezek aránya a 90-es évek közepétől folyamatosan nőtt, jelenleg a magánszektorban nyújtott hitelek több mint 65%-a háztartási hitel. A vállalati hitelek állománya 2005-től újra növekedésnek indult, azonban már némileg eltérő szerkezetben: míg korábban a vállalati hitelek mintegy felét a nagybankok nyújtották, addig jelenleg a részesedésük csaknem 30%-ra csökkent.

2. ábra
A vállalati és háztartási hitelek alakulása a svájci bankszektorban

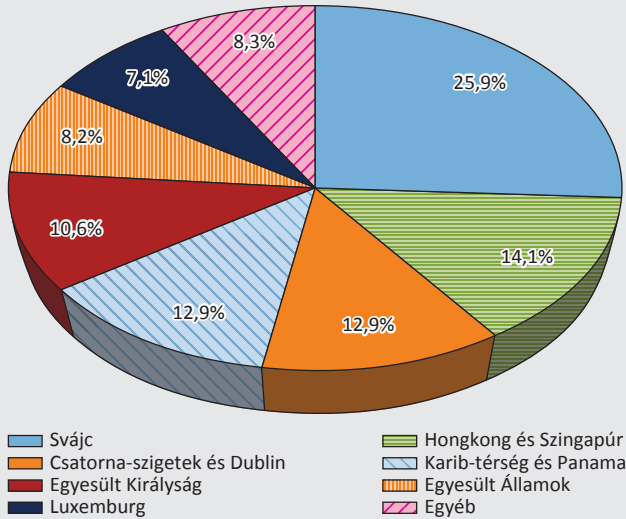
A svájci bankok privátbanki tevékenység (private banking) üzletágban vezető szerepet játszanak a világban. A válságban a privátbanki szektor a nemzetközi versenytársaknál nagyobb piacvesztést szenvedett el, mert a svájci privátbankok esetében nagyobb az észak-amerikai és nyugat-európai ügyfelek aránya, ahol a vagyonvesztés nagyobb volt, mint más régiókban (*SwissBanking 2011*). Ennek ellenére továbbra is nagyon jelentős ez a terület: a svájci bankrendszerben a kezelt eszközök mintegy fele külföldi ügyfélhez kapcsolódik (*SwissBanking 2013*).

Az eszközkezelés (asset management) nemzetközi szempontból nem kiemelkedő – leszámítva a fedezeti alapok fedezeti alapjait („hedge funds of hedge funds”); más országok jobb feltételeket biztosítanak ehhez (pl. Luxemburg). Ebben a szegmensben ennek megfelelően a hazai ügyfélkör dominál.

A svájci bankrendszer kialakulása

A svájci bankrendszer jelenlegi méretének tükrében meglepő, hogy az alpesi ország bankrendszere csak viszonylag későn, az egységes svájci állam létrejöttét követően (1848) indult érdemi fejlődésnek. A korai időszakban az alapvetően mezőgazdasági fókuszú gazdaság nem igényelt érdemi pénzügyi szektort, ráadásul akkoriban az or-

3. ábra
Határon átnyúló privátbanki tevékenység megoszlása (2012)

Forrás: SwissBanking (2013)

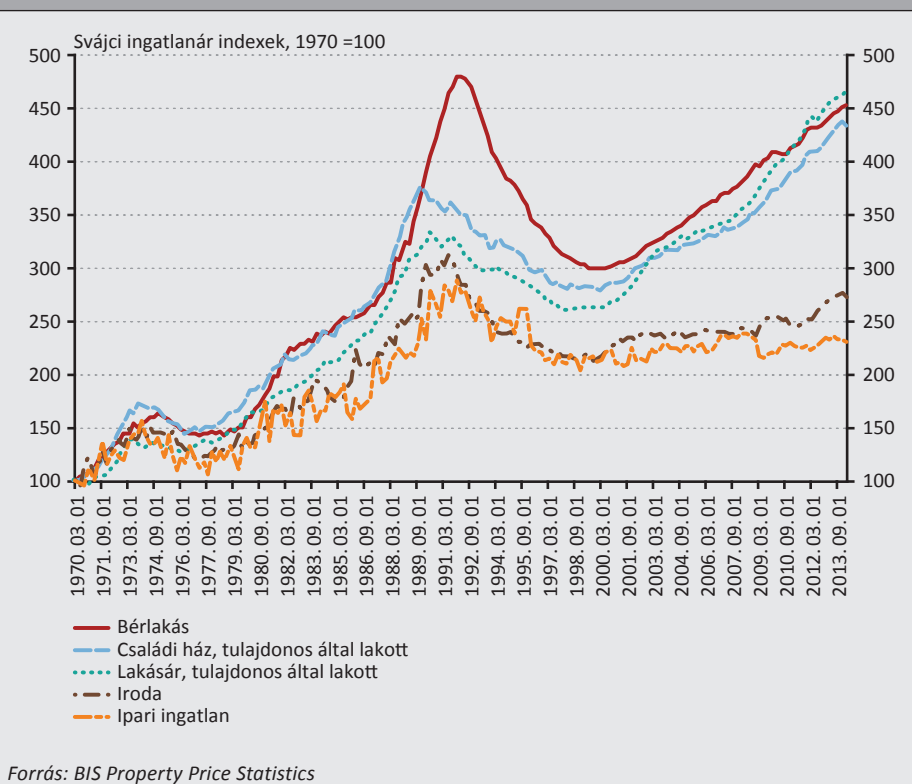
szág kereskedelmi tevékenysége is viszonylag korlátozott volt (szemben például Hollandiával vagy Észak-Olaszországgal, ahol ez érdemi ösztönzőt jelentett a bankszektor kialakulásához). A svájci állam megalakulása magával hozta az egységes pénzpolitikát és gazdasági környezetet, majd a svájci nemzeti bank (SNB) megalakulásával (1907) kialakult a ma ismert svájci pénzügyi rendszer alapja. A szektor korai fejlődését keresleti oldalról erőteljesen ösztönözte az állam által is érdemben támogatott vasútfejlesztés (ekkoriban Svájcnak erőteljes infrastrukturális lemaradása volt a többi európai országhoz képest) és az ország beinduló iparosodása, míg kínálati oldalról a háztartások javuló jövedelmi helyzete és megtakarítási hajlandósága biztosította a szükséges forrásokat. Ebben az időszakban (1850–1910) alapították a svájci bankrendszer jelenleg is aktív tagjainak többségét.

3. Eszközár-buborékok és a pénzügyi válság következményei

A svájci bankrendszer a két globális nagybank, az UBS és a Credit Suisse kivételével összességében jól átvészelte a válságot. A válságnak való kitettség egyik csatornája a nagy globális bankok USA-beli befektetési banki tevékenysége volt. Az USA eszközár-buborék kipukkanása megrendítette e bankokkal szemben a bizalmat, veszteségeket kellett elszenvedniük a jelzáloghitelezésen. Az UBS esetében a svájci jegybank (SNB), illetve a szövetségi kormány pénzügyi beavatkozására is szükség volt. Az UBS mintegy 39 milliárd USD befagyott eszközeinek elkülönítésére létrehozták a StabFund-ot, amelyet a nemzeti bank felügyelt. Az SNB tulajdont is szerzett az

alapban, amely részesedését végül nyereséggel tudta értékesíteni a válság után az UBS-nek (a szövetségi állam szintén hozzájárult a mentőakcióhoz, amit szintén visszacapott). A Credit Suisse elkerülte az állami mentőakciót, képes volt a mérlegének átalakítására és tőkebevonásra. A válsággal kapcsolatban 2007 és 2009 között az UBS 53 milliárd, a Credit Suisse 19 milliárd USD veszteséget volt kénytelen leírni (*Finma 2009*). A svájci közéletben ellenséges hangulat alakult ki a nagybankokkal szemben, mert sokan úgy érezték, hogy a svájci polgárok anyagi biztonságát sodorták veszélybe az USA jelzálogpiacán folytatott tevékenységükkel. Az UBS egy alkalmazottja miatti botrányt követően politikai szinten felmerült olyan megoldás is, amely szerint az értékpapír-befektetési tevékenységet le kellene választani ezen intézményekről (eladás vagy külföldre kihelyezés), de végül a parlament kis többséggel elutasította a kezdeményezést (*Reuters 2011*).² Az intézmények stabilitásának erősítése érdekében azonban szigorították az üzletágra vonatkozó prudenciális követelményeket.

4. ábra
Svájci ingatlanár-indexek, 1970 =100

² Az UBS egy kereskedője 2011-ben két milliárd dollárt meghaladó veszteséget okozott nem engedélyezett részvénykereskedéssel. 2012-ben pedig egy másik alkalmazott a londoni bankközi kamatokra, a LIBOR-ra vonatkozó illegális megállapodásban volt bűnös. Súlyos, 1,5 milliárd dolláros büntetést okozott a bankjának.

A svájci nagybankok mentőakciójának sikerét nagymértékben segítette az, hogy az országot biztos menedéknek tartották a piacokon.

Eszközár-buborék kialakulásától – leginkább az ingatlanpiac kapcsán – Svájcban belül az utóbbi időben, *a válság következtében zéró közelébe csökkentett jegybanki kamat hatására* tartanak. A makroprudenciális jogkörrel is rendelkező jegybank 2013 szeptemberében 1 százalékos anticiklikus tőkepuffert tartott szükségesnek a probléma kezelésére, amit 2014 februárjában 2 százalékra emelt. 2012 közepétől 10 százalék önrészt kell fizetnie a jelzáloghitel felvevőjének (90 százalékos LTV), és a hitel kétharmadát legfeljebb 20 éven belül törlesztenie kell. Kockázatosabb adósok esetében, illetve az ingatlan értékének 80 százalékát meghaladó hitelre 100 százalékos kockázati súlynak megfelelő tőkét kell képezniük a bankoknak (*IMF 2014*).

A probléma kezelésére a jegybanki alapkamat emelése egyelőre nem alkalmazható eszköz, mert az egyébként is erős árfolyamra – amit a jegybank 1,2 CHF/EUR árfolyamnál nem enged tovább erősödni – további erősítő nyomást gyakorolna, amit saját magának kellene védenie devizapiaci intervencióval. A kérdés súlyosságát jól jelzi, hogy Thomas Jordan bankelnök 2013 decemberében a legnagyobb kihívásnak nevezte azt, hogy sikerüljön lehűteni a lakáspiaci árbuborékot (az UBS ingatlanár-indexe³ szerint a piac kockázatos tartományban van). Az ingatlanár-index gyors növekedése mellett további kockázatot jelent a háztartások stagnáló jövedelme és a kapcsolódó növekvő eladósodásuk, illetve növekszik a nem saját lakás céljára szolgáló ingatlanok építése (befektetési célú vásárlás).

Svájci bankválságok

A mostani pénzügyi válság előtt az 1930-as és az 1990-es években volt megfigyelhető jelentősebb válság a svájci bankrendszerben⁴. A 30-as évek bankválsága elsősorban az 1929-ben kitört nagy gazdasági világválság, illetve az ennek nyomán felszínre kerülő német bankrendszeri problémák hatására alakult ki. A 8 legnagyobb svájci bankból 5 csődbe ment vagy beolvadt egy másik intézménybe (pl.: a Bank Leu és a Volksbank a Credit Suisse-be), a megmaradt intézmények egy része pedig állami támogatást kapott a fennmaradás érdekében (a válság során több mint 60 intézmény ment csődbe vagy olvadt be más bankba).

A 90-es évek svájci bankválságát a jelenlegihez hasonló ingatlan eszközár-buborék kipukkanása okozta⁵. Az alacsony kamatok nyomán kialakuló ingatlanár-boom miatt a bankok jelzálogbanki aktivitása rendkívül megnőtt, azonban a későbbiekben bekö-

³ Az index nem pusztán az árak alakulását mutatja, hanem több kapcsolódó mutató kombinációja, amelyek között szerepel az ingatlanhitelek adósságtérhe, az infláció, az építőipar és a GDP növekedésének relatív alakulása stb.

⁴ <http://www.manager-magazin.de/magazin/artikel/a-556788.html> Letöltés ideje: 2014.07.10.

⁵ <http://www.dievolkswirtschaft.ch/de/editions/201105/pdf/Barnetta.pdf> Letöltés ideje: 2014.06.19.

vetkezett kamatemelések hatására problémák jelentkeztek a piacon (jelentősen nőtt a nemteljesítő állomány). A válság hatására a regionális bankok jelentős része csődbe ment vagy beolvadt más bankba, Genf és Waadt kantonoknak pedig szanálniuk kellett kantonális bankjukat (összesen mintegy 42 milliárd CHF leírást kellett megvalósítani).

4. Koncentráció a svájci bankszektorban

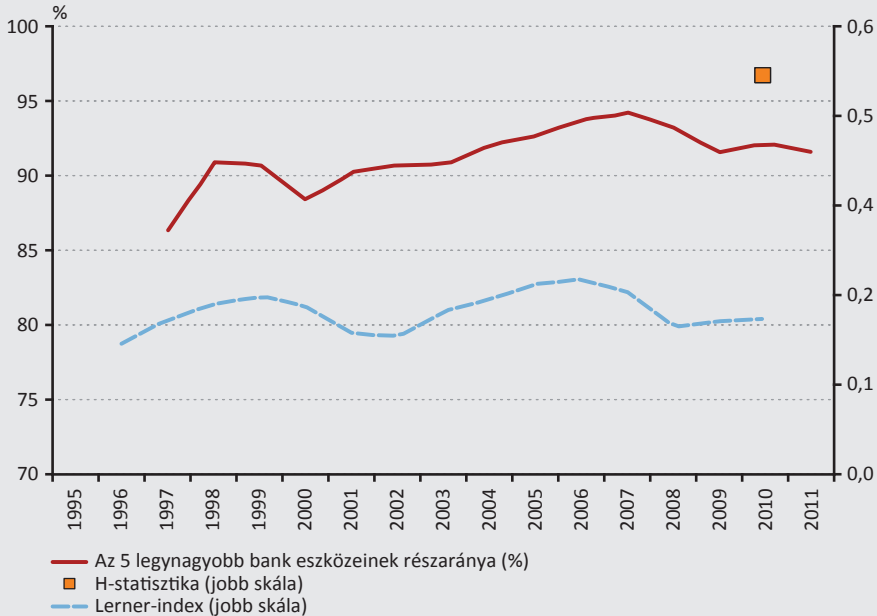
1996 és 2005 között, vagyis már a válság előtt jelentős koncentráció ment végbe a bankszektorban: miközben a banki eszközök aránya a GDP-hez képest háromszorosról több mint hatszorosra nőtt, addig a pénzügyi szektorban működő intézmények száma 404-ről 337-re csökkent, majd 2013-ra már csak 283-ra. A piaci koncentráció egyik mutatója, a Herfindahl-index⁶ az 1995-ös 1020-ról 2005-ra 2690-re nőtt, ami nemzetközi összehasonlításban magasnak számít (*IMF 2007:9*). Egyes piaci szegmenseket tekintve a leggyorsabb koncentráció a nagybankok esetében volt megfigyelhető, ezt követték a magánbankok. A lakossági és kisvállalati szegmensben aktív bankok esetében (kantonális és regionális bankok) azonban szinte alig volt változás a koncentrációban. A koncentráció mögött a válság előtti periódusban elsősorban a hagyományos hitelezés és betéti üzletág részarányának csökkenése és a piaci üzletág gyors növekedése húzódik meg, ami a nagybankok súlyának növekedését eredményezte, hiszen a növekvő szegmensekben aktívabbak voltak.

A válságban azonban a globális bankok jelentős eszközeépítést hajtottak végre, és a másik, korábban gyorsan koncentrálódó privátbanki szektorban is csökkent a svájci bankok által kezelt vagyon összege. Ennek megfelelően a válság előtti koncentráció a válságban nem folytatódott, inkább visszaesett. Kissé nőtt a Raiffeisen bankok, és az egyéb, köztük külföldi intézmények piaci részesedése, és csökkent a regionális bankoké.

A koncentráció és a nemzetköziesedés összefüggésében az várható, hogy *a már jelenleg is nagyon jelentős két globális bank továbbra is nemzetközi szerepet fog játszani*, és a tevékenységük nagyobb részét nem hazai ügyfelekkel és hazai piacokon fogják folytatni. *Emellett továbbra is nemzetközileg is vezető pozíciót fognak betölteni a svájci pénzügyintézetek a privátbanki piacon*, bár az első helyet olyan nemzetközi versenytársak veszélyeztetik, amelyek ügyfélköre bővülésében nagyobb a potenciál (*PWC 2013a, 2013b*). A többi banki szegmensben kevésbé látszik nemzetközi vagy regionális szempontból jelentős szereplők kiemelkedésének lehetősége a versenytársak lehetőségeivel összevetve (pl.: asset management).

⁶ A Herfindahl-Hirschman-index egy 0 és 10000 közötti szám, a magasabb érték a nagyobb piaci koncentrációt mutatja.

5. ábra
A svájci bankok koncentrációs mutatói 1996-2011 között

Megjegyzés: a Lerner-index a piaci árazási erőt mutatja a kibocsátás és az input oldalon is; magasabb érték gyengébb versenyt jelez. A H-statisztika a verseny fokát jelzi, az inputárak jövedelemrugalmassága alapján. Monopolhelyzet esetén az érték 0-val, tökéletes verseny esetén 1-gyel egyenlő, de bizonyos oligopolisztikus helyzetekben egynél nagyobb is lehet.

Forrás: World Bank Global Financial Development Database

5. Globális nagybankokkal kapcsolatos problémák (Too big to fail)

Ha pusztán a nagybankok méretét viszonyítjuk a gazdaság⁷ vagy szűkebben a svájci költségvetés méretéhez, akkor a svájci bankrendszer kiemelkedően törékenynek tűnik nemzetközi összehasonlításban. A bankszektor súlya nagyobb az összes viszonylag kisméretű, de nemzetközi nagybankokkal rendelkező országénál is, mint Hollandia, az Egyesült Királyság vagy Izland. A nagy jegybankok eltökéltsége, a közöttük létrehozott deviza swap megállapodások segítettek a svájci bankrendszerben is a pánik eszkalálódásának megakadályozásában (IMF 2010).

A Svájcban bejegyzett, globális léptékben is jelentőssé vált bankházak (UBS, Credit Suisse) a válságot követő években folyamatosan javítják a tőkehelyzetüket és jövedelmezőségüket (Financial Stability Board 2012). Az UBS és a Credit Suisse egyaránt

⁷ A bejegyzés szerinti ország GDP-jéhez viszonyítva a világon a legnagyobb bank az UBS volt 2010-ben, a harmadik legnagyobb pedig a Credit Suisse. Lásd: Demirgüç-Kunt–Huizinga (2010).

aktív szereplői a vagyonkezelési, a svájci lakossági/kereskedelmi banki, a befektetési banki és az alapkezelési piacnak (*The AAA Handbook 2013*). Elmondható, hogy e rendszerszinten jelentős pénzintézetek sokkellenálló képessége az elmúlt években végrehajtott tőkeemeléseknek köszönhetően számottevően javult. A tőkemegfelelési mutató (Common Equity Tier 1 ratio) a 2014. március végi adatok szerint az UBS-nél 13,2 százalékot (*UBS 2014*), a Credit Suisse-nél 10 százalékot (*Credit Suisse 2014*) ért el. Mivel e bankok mind a svájci, mind pedig a globális pénzügyi rendszer szempontjából jelentős szereplők, ezért a svájci bankfelügyelet az úgynevezett 'too big to fail' szabályozás keretében szigorúbb, 2019-től 13 százalékos tőkemegfelelést vár el e pénzintézetektől. Fontos azonban kiemelni, hogy e bankok hitel- és értékpapír-portfoliójának mérete, valamint jelentős nemzetközi beágyazottsága miatt egy kedvezőtlen kockázati forgatókönyv bekövetkezése esetén a potenciális veszteségek nagysága olyan jelentős lehet, amelyet a tőkeemelések utáni magasabb tőkeszint sem feltétlenül fedez.

Az SNB szempontjából jelenleg elsődleges fontosságú a két nagybankot érintő, úgynevezett „too big to fail” (TBTF)⁸ szabályozás konzisztens és gyors implementálása. A TBTF-szabályozás az alábbi két területet érinti:

- Elsősorban a bankok belső modelljein alapuló kockázattal súlyozott eszközállomány-számítás hitelességét kell erősíteni. Az SNB támogatja a svájci bankfelügyeletet (FINMA) abban a vizsgálatban, amelynek célja, hogy meghatározza az eltérés mértékét, illetve feltárja az esetleges eltérések okait a belső modelleken alapuló (ún. IRB-módszer), illetve a sztenderd-módszer szerint számított kockázattal súlyozott eszközállományok között. Ha a kétféle megközelítés jelentősen eltérő eredményre vezet, úgy a felügyeletnek különféle korrekciós intézkedések bevezetéséről kell döntenie.
- Másodsorban hiteles és működőképes válságtervekkel biztosítani kell a nagybankok működőképességének fenntarthatóságát különféle szükséghelyzetekben. A svájci bankfelügyelet a válságtervek elégtelenségének megállapítása esetén jogosult bizonyos korrekciós intézkedések megtételére, illetve a svájci banktörvény megadja a felügyelet részére a szükséges eszközöket a csődbe jutott bankok szánására (*Financial Stability Board 2012*).

Piaci vélemények szerint méreténél és jelentőségénél fogva az UBS és a Credit Suisse egyaránt számíthat a svájci hatóságok támogatására szükség esetén. 2012 augusztusa, a bankcsődökre vonatkozó szabályok bevezetése óta azonban a hatóságok számottevő jogosultságokat kaptak a hitelezői jogokba való beavatkozásra, ami egy esetleges jövőbeli adósságátrendezés esetén jelenleg nem tisztázott következmé-

⁸ *Commission of Experts (2010)*.

nyekkel járhat az egyes szenior, fedezett kötvények tulajdonosai és más hitelezők közötti kielégítési sorrendre (*The AAA Handbook 2013*).

6. Speciális svájci probléma: nemzetközi nyomás információcserére, együttműködés az adóelkerülés üldözésében

A válság nyomán erősödött a nemzetközi közösségben az elhatározás, hogy az adóelkerülést megakadályozzák, és ebben a nemzetközi együttműködést fokozzák. Svájcot hagyományosan olyan országnak tekintik célpontja tisztázatlan eredetű vagy máshol nem adózott pénzek befektetésének. A svájci közvélemény és a politikusok eltökéltek abban, hogy az országot tisztázzák ezen negatív megítélés alól. Továbbra is fontos nemzetközi pénzügyi központ kívánnak maradni, beleértve a vagyonnevezést és privátbanki szolgáltatásokat is, de a jövőben csak az adózott pénzek körében (*Federal Department of Finance 2010*).

Felhasznált irodalom

Bakbasel (2013): *Die volkswirtschaftliche Bedeutung des Schweizer Finanzsektors*. December, http://www.swissbanking.org/bakbasel_die_volkswirtschaftliche_bedeutung_des_schweizer_finanzsektors.pdf Letöltés ideje: 2014. 09. 04.

Bloomberg (2013): *Banks' World Under Dodd-Frank Takes Shape With Volcker Rule*. december 11, <http://www.bloomberg.com/news/articles/2013-12-11/banking-under-dodd-frank-takes-shape-with-volcker-rule-approval> Letöltés ideje: 2014. 06. 12.

Commission of Experts (2010): *Final report of the Commission of Experts for limiting the economic risks posed by large companies*. 30 September 2010, http://www.sif.admin.ch/dokumentation/00514/00519/00592/index.html?lang=en&download=NHzLpZeg7t,l-np6i0NTU042I2Z6ln1ad1Izn4Z2qZpnO2Yuuq2Z6gpJCDdIN2hGym162epYbg2c_JjKbNoKS-n6A-- Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

Credit Suisse (2014): *Fixed Income Investor Presentation. June 2014* https://www.credit-suisse.com/investors/doc/fixed_income_investor_presentation.pdf Letöltés ideje: 2014. 09. 18.

Demirgüç-Kunt, A. – Huizinga, H. (2010): *Are Banks Too Big to Fail or Too Big to Save? International Evidence from Equity Prices and CDS Spreads*. World Bank Policy Research Working Paper, <http://10.0.247.21:8080/ProgressMessages/1813-9450-5360?proxy=10.0.247.21&action=complete&index=210&id=209133277&filename=1813-9450-5360> Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

Federal Department of Finance (2010): *After the financial crisis: Swiss Financial Market Policy*. <http://www.efd.admin.ch/dokumentation/00737/00782/02109/index.html?lang=en>
Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

Finma (2009): *Financial Market Crisis and Financial Market Supervision*. http://www.finma.ch/e/aktuell/Documents/Finanzmarktkrise-und-Finanzmarktaufsicht_e.pdf Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

Financial Stability Board (2012): *Peer Review of Switzerland*. http://www.financialstability-board.org/publications/r_250112.htm Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

IMF (2007): International Monetary Fund: *Switzerland: Financial Sector Assessment Program – Technical Note – The Swiss Banking System: Structure, Performance, and Medium-Term Challenges*. IMF Country Report No. 07/199, June, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2007/cr07199.pdf> Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

IMF (2010): International Monetary Fund: *Staff Report for the 2010 Article IV Consultation*, April www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr10140.pdf Letöltés ideje: 2014. 07. 22.

IMF (2014): International Monetary Fund: *2014 Article IV Consultation*. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2014/cr14142.pdf> Letöltés ideje: 2014. 09. 18.

PWC (2013a): *Navigating to tomorrow: servicing clients and creating value*. Global Private Banking and Wealth Management Survey 2013, January, <http://www.pwc.com/gx/en/banking-capital-markets/private-banking-wealth-management-survey/assets/pwc-global-private-banking-wealth-management-survey-2013.pdf>

PWC (2013b): *The End of a Golden Age?* PWC Private Banking Study, January, https://www.pwc.ch/pb_study

Reuters (2011): *Switzerland rejects bid to ban investment banking*, <http://www.reuters.com/article/2011/09/19/swiss-banks-regulation-idUSL5E7KJ3DH20110919>

SNB (Swiss National Bank): *Statistics*: 2014. November 11-i adatletöltés

SwissBanking (2011): *Summary: Banking in transition – future prospects for banking in Switzerland, A joint study by the Swiss Bankers Association and The Boston Consulting Group on the Swiss banking centre*. http://www.swissbanking.org/en/20110912-2000-bro-bankenstudie_def_web-cwe.pdf Letöltés ideje: 2014. 06. 12.

SwissBanking (2013): *The Financial Centre: Engine of the Swiss Economy*. http://www.swiss-banking.org/en/20130715-fp_motor_der_schweizer_wirtschaft.pdf Letöltés ideje: 2014. 06. 12.

The AAA Handbook (2013): *Life through a different lens*, Barclays, 12 June 2013

UBS (2014): *First quarter 2014 results, May 6 2014* http://www.ubs.com/global/en/about_ubs/investor_relations/presentations/2014.html Letöltés ideje: 2014. 06. 19.

World Bank: *Global Financial Development Database*, <http://data.worldbank.org/data-catalog/global-financial-development>. Letöltés ideje: 2014. 06. 06.

Melléklet

A svájci bankrendszer főbb jellemzői					
	1995	2000	2005	2010	2013
Likviditás					
Likvid eszközök/összes betét	1,86%	1,81%	1,43%	7,64%	23,84%
Magánszektornak nyújtott hitelek (millió CHF)	290 618	418 573	463 847	517 300	564 720
Hitel/eszközállomány	21,96%	19,70%	16,30%	19,06%	19,82%
NPL az összes hitel arányában*	n.a.	3,54%	0,79%	0,51%	n.a.
Az összes hitelre megképzett értékvesztés/NPL	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Deviza kockázat					
FX hitelek aránya a magánszektor hitelállományán belül	n.a.	n.a.	21,0%	24,5%	19,9%
Források					
Betét/összes forrás	47,84%	41,66%	42,54%	51,18%	58,79%
Kötvények+alárendelt kölcsön+külföldi hitelkeretet/összes forrás	14,54%	10,03%	10,23%	16,03%	13,41%
Szolvencia					
Tőke/RWA (Total capital ratio, FINMA, Pillar 1)	n.a.	13,23%	12,34%	17,28%	n.a.
ROA**	0,45%	0,90%	0,87%	0,39%	
ROE**	4,01%	7,84%	5,97%	0,11%	n.a.
<i>Megjegyzés: *Nincs frissebb SNB-adat. Csak WorldBank-adatszolgáltatás áll rendelkezésre, azonban jelentős az eltérés a kettő között az átfedő periódusban, ezért nem közöljük. **Nincs elérhető SNB- adat, így adózás utáni eredményből általunk számított adatokat szerepeltetünk.</i>					